

Brüssel, 1. detsember 2023
(OR. en)

16142/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0228(COD)

AGRI 761
AGRILEG 319
SEMENCES 111
PHYTOSAN 121
FORETS 195
CODEC 2320
IA 341

MÄRKUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Alaliste esindajate komitee (COREPER I) / nõukogu

Komisjoni dok nr: 11503/23

Teema: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EL) 2016/2031 ja 2017/625 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ (kultiveerimismaterjali määrus)
– Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon võttis 5. juulil 2023 vastu kaks omavahel tihedalt seotud seadusandlikku ettepanekut, et vaadata läbi ja ajakohastada õigusnormid, mis käsitlevad taimse paljundusmaterjali ja kultiveerimismaterjali tootmist ja turustamist ELis. Need esitati nõukogule 6. juulil 2023 ühe osana komisjoni toidu ja elurikkuse paketist, millesse kuuluvad seadusandlikud ettepanekud, mis hõlmavad ka mulla seisundit, uusi genoomikameetodeid ja jäätmete raamdirektiivi osalist läbivaatamist.

2. Kavandatava kultiveerimismaterjali käsitleva määrusega¹ asendatakse nõukogu direktiiv 1999/105/EÜ. Määruses võetakse arvesse hiljutisi arenguid metsanduse valdkonnas, sealhulgas ELi uut metsastrateegiat aastani 2030 ja OECD metsaseemne ja -istikute kava käsitlevaid uusi standardeid. Määruse eesmärgid on järgmised:

- selgitada ja ajakohastada kehtivaid õigusnorme;
- tagada ettevõtjatele võrdsed tingimused;
- toetada innovatsiooni ELi kultiveerimismaterjali sektoris ja suurendada selle konkurentsivõimet;
- aidata lahendada kestlikkuse ja elurikkusega seotud ning kliimaprobleeme;
- kohaneda uute teaduslike ja tehniliste arengutega;
- tagada metsade geneetiliste ressursside alalhoidmine ja säästev kasutamine, ning
- parandada sidusust ametlike kontrollide ja taimetervist käsitlevate õigusaktidega.

Uus määrus hõlmab seemneid, taimeosi ja taimi, mida kasutatakse metsastamiseks, taasmetsastamiseks ja puude muud liiki istutamiseks.

3. Euroopa Parlamendis juhib määruse ettepaneku menetlemist põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon ning raportööriks on määratud Herbert Dorfmann (PPE, Itaalia). Tema raporti projekt avaldati 10. novembril 2023. Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon esitab oma arvamuse.

¹ 11503/23 + ADD 1.

II. ÜLEVAADE TÖÖST NÕUKOGU ETTEVALMISTAVATES ORGANITES

1. Komisjon tutvustas ettepanekut ja selle mõjuhinnangut² põllumajanduse geneetiliste ressursside ja innovatsiooni töörühma (edaspidi „töörühm“) liikmete mitteametlikul videokonverentsil 6. juulil 2023. Seejärel esitati ettepanek 25. juulil 2023 põllumajanduse ja kalanduse nõukogu istungil.
2. Ettepaneku artiklite läbivaatamine ja üksikasjalikud arutelud jätkusid 2023. aasta septembrist detsembrini. Hispaania eesistumise ajal keskenduti kokku neljal töörühma koosolekul ettepaneku artiklite 1–17, 30 ja 31 ning II–VII lisa arutamisele.

3. PEAMISED KÜSIMUSED JA EDUSAMMUD

Delegatsioonid on nii suuliselt kui ka kirjalikult teinud arvukalt tehnilisi märkusi. Delegatsioonid on kogu ettepaneku teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult teinud arvukalt tehnilisi märkusi. Nagu eespool märgitud, on eesistujariik Hispaania teinud tööd artiklite 1–17, 30 ja 31 ning II–VII lisa muudetud tekstiga ning püüdnud enamikku neist märkustest arvesse võtta, et kõnealuste artiklite sisu edasi arendada ja selgitada.

a) Üldised märkused

Delegatsioonid on esitanud üldisi märkusi kogu ettepaneku kohta. Nad suures osas toetavad ettepaneku eespool loetletud peamisi eesmärke ning tervitavad asjaolu, et kultiveerimismaterjaliga seotud küsimusi käsitletakse iseseisvas õigusaktis.

Nad tunnustavad ka seda, et kuus algmaterjali liiki (seemneallikas, puistu, seemla, perekonna/perekondade vanem(ad), kloon või kloonisegud) ja neli kultiveerimismaterjali kategooriat (identifitseeritud, valitud, kvalifitseeritud, katsetatud) on säilitatud.

² 11694/23.

Suur hulk delegatsioone on märkinud, kui oluline on, et liikmesriikidele jääks teataval määral võimalus võtta vastu riiklike otsuseid, eelkõige mis puudutab määruse kohaldamisalasse lisatavate liikide loetelu, turule lastud kultiveerimismaterjali kvaliteeti ja kontrollitoimingute korraldamist.

Lisaks tuuakse üldistes märkustes välja mitu valdkonda, kus kavandatavaid sätteid oleks vaja täiendavalt analüüsida, eelkõige:

– **Õigusakt / komisjonile volituste andmine**

Mõned delegatsioonid on arvamusel, et õigusakti muutmine direktiivi asemel määruseks ei tundu olevat piisavalt põhjendatud. Need delegatsioonid sooviksid säilitada praeguse süsteemi, millega nähakse ette üleeuroopalised ühtsed miinimumstandardid ja antakse liikmesriikidele piisav paindlikkus, et võtta arvesse erinevaid kohalikke tingimusi.

Mõned delegatsioonid leiavad, et delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide suur arv raskendab uute õigusaktide täielikku hindamist ning võib olla subsidiaarsuse põhimõttega vastuolus. Tuleb leida tasakaal suurema ühtlustamise saavutamise ja riiklike nõuete arvessevõtmise vahel.

– **Kohaldamine**

Kavandatud määrust hakatakse kohaldama kolm aastat pärast jõustumist. Siiski tundub see tähtaeg mõne delegatsiooni jaoks liiga lühike, arvestades, et määrus sisaldab paljusid rakendusakte ja liikmesriikidel tuleb vastu võtta suur hulk siseriiklike õigusnorme. Samuti leiavad nad, et määruse sisu saab hinnata üksnes ajutiselt.

– **Halduskoormus**

Mõned delegatsioonid on arvamusel, et ettepanek sisaldab liiga keerulisi menetluslikke aspekte ning ülemääraseid täiendavaid teavitamisnõudeid ja pädevate asutuste antavaid lubasid. Selle rakendamine nõuaks märkimisväärseid täiendavaid rahalisi ja inimressursse.

b) **Märkused läbivaadatud artiklite kohta**

Delegatsioonid tegid eelkõige järgmised märkused.

– **Ühtlustamine**

Kultiveerimismaterjali käsitlevate õigusaktide määruse (EL) 2017/625 (mis käsitleb ametlikku kontrolli) ja määruse (EL) 2016/2031 (mis käsitleb taimetervist) kohaldamisalasse lisamise eelised ja puudused vajavad täiendavat põhjendamist, kuna mõned delegatsioonid kardavad, et see võib kaasa tuua soovimatuid tagajärgi, tekitades uut halduskoormust, eelkõige väikeettevõtjatele.

Enamik delegatsioone tervitab kultiveerimismaterjali käsitlevate õigusaktide ühtlustamist OECD metsaseemne ja -istikute kavaga.

– **Riiklikud erandolukorra kavad**

Ettepanekus nõutakse, et liikmesriigid koostaksid erandolukorra kavad, et tagada piisav kultiveerimismaterjali varu äärmuslikest ilmastikunähtustest, põlengutest, kahjuripuhangutest ja muudest katastroofidest mõjutatud alade taasmetsastamiseks. Enamik delegatsioone leiab, et need kavad peaksid olema vabatahtlikud, ning soovib rahalist toetust nende koostamiseks ja rakendamiseks.

– **Mõisted**

Delegatsioonid rõhutavad, et paljud mõisted on liiga ebamäärased ja need tuleks ümber sõnastada. Nende arvates tuleks muude mõistete, näiteks „ettevõtja“ määratlus viia vastavusse sama määratlusega taimetervise määruses. Muud mõisted tuleks viia vastavusse OECD määratlustega. Mõisted vaadatakse teist korda läbi, võttes arvesse nendega seotud artiklite täielikku esimest läbivaatamist.

– **Metsade geneetilised ressursid**

Mitu delegatsiooni väljendasid kartust, et uued artiklid, mis reguleerivad metsade geneetiliste ressursside tootmist teavitusüksustest, võivad luua avatud süsteemi algmaterjalide registreerimiseks. Sel juhul määraksid kvaliteedi kindlaks ettevõtjad ühepoolselt ja sellel puuduks teaduslik kehtivus.

– **Volitatud ettevõtjad ja ametlikud etiketid**

Delegatsioonid sooviksid selgitada kõnealuseid sätteid, eelkõige auditeid käsitlevaid sätteid, tagamaks, et ettevõtjad täidavad ametlike etikettide väljastamiseks loa saamise nõudeid. Samuti sooviksid delegatsioonid, et ettevõtjad jätkaksid tarnija dokumendi väljastamist, mis võib praegu asendada tarnija etiketti ja on väga informatiivne.

– **Muud kui metsanduseesmärgid**

Mõned delegatsioonid eelistaksid selliste kehtivate sätete säilitamist, mis lubavad liikmesriikidel toota kultiveerimismaterjali muudel kui metsanduseesmärkidel, eeldusel, et see materjal on nõuetekohaselt märgistatud ja kontrollitud.

– **Kloonisegud**

IV lisas kloonisegude jaoks sätestatud kriteeriumid muudavad kloonisegude turustamise elurikkuse säilitamise eesmärgil keeruliseks. Mõned delegatsioonid soovivad lisada võimaluse nende materjalide tootmiseks identifitseeritud algallikaga materjalidest vegetatiivse paljundamise teel.

– **Looduslikud hübriidid**

Mõned delegatsioonid pooldavad looduslike hübriidide või reguleeritud liikide reguleerimist sarnaselt tehishübriididega.

– **Kultiveerimismaterjali korjamine ja kogumine**

Mõned delegatsioonid kutsuvad üles lisama määrusesse kultiveerimismaterjali korjamise ja kogumise miinimumstandardid.

– **Ebakindel teave praeguste ja prognoositud tulevaste kliima- ja ökoloogiliste tingimuste kohta**

Mitu delegatsiooni on rõhutanud, et sellise teabe kättesaadavus, mis toetab kultiveerimismaterjali paremat kohandamist välitingimustele ja selle paremat toimimist, on väga vajalik, kuid et praegu on võimalik anda ainult soovitusi, mille pädevad asutused peaksid kättesaadavaks tegema.

4. Eesistujariik kavatab kõnealuseid arutelusid lähinädalatel jätkata ja teeb tööd eesistujariigi tekstiga. Eesistujariik korraldab 19.–20. detsembril 2023 töörühma liikmete täiendava mitteametliku videokonverentsi, et esitada eesistujariigi ümbersõnastuse ettepanekud³ seni läbi vaadatud artiklite kohta, eesmärgiga töötada välja ja selgitada nende sisu.

³ ST 16296/23 (avaldatakse peatselt).

5. Tuginedes Hispaania eesistumisperioodil tehtud edusammudele, kavatseb järgmine eesistujariik Belgia jätkata tööd selle dokumendiga tehnilisel tasandil.
6. Eespool toodut silmas pidades palutakse nõukogul võtta teadmiseks ettepaneku läbivaatamisel tehtud edusammud ja vahetada arvamusi.
